

Jan Björklund: Almedalstal 2008

Talare
Jan Björklund
Partiledare

Datum
6 juli 2008

Plats
Almedalen, Visby

1

Här på Gotland bor det 57 000 människor. Ställer man gotlänningarna på led och håller varandra i handen så räcker de här ifrån Almedalen, genom porten i ringmuren, ut på stora vägen, norrut förbi flygplatsen och faktiskt ända till Ingmar Bergmans bostad på Fårö. Även om Gotland är vårt minsta län, så är gutarna ganska många.

10 Sedan politikerveckan för två år sedan, valrörelsen 2006, så har mängder av nya jobb skapats i Sverige. Faktiskt nästan tre hela Gotland har fått jobb. Människor som då var arbetslösa och levde på bidrag från samhället, har idag fått möjligheten att försörja sig själva och stå på egna ben.

15 Den som är vuxen och frisk och kan arbeta och försörja sig själv, ska också få arbeta och försörja sig själv. Vi kallar den politiken för arbetslinjen.

Något av det viktigaste en människa kan lära sig under sin uppväxt är betydelsen av hårt arbete, att försörja sig själv och att alltid försöka göra det som är rätt. Att behandla andra människor med respekt. Att se alla människors särskilda värde och potential.

Vi politiker kan inte och ska inte leva livet åt människor. Men var och en ska få möjlighet att utveckla sin potential och att få ständigt nya livschanser.

25

Ett samhälle som bygger på en liberal grundtanke ställer också krav på varje enskild människa. Vi måste alla ge, inte bara ta. Det är så man kan göra skillnad. Solidaritet med sina medmänniskor innebär att var och en anstränger sig för det gemensammas bästa. Solidaritet kan inte bara utövas genom skattsedeln och genom valsedeln.

30

Människan är större än att bli betraktad som social klient. Ett socialt välfärdssamhälle är mycket större än socialbidragsnormen.

35

Socialdemokraterna satte på nittioalet upp det så kallade 80-procents-målet, att 80 % av den vuxna befolkningen ska försörja sig på eget arbete. Den socialdemokratiska regeringen nådde aldrig dit upp, för de vågade inte besluta om åtgärder för att nå dit. Vi tror inte så mycket på att sätta upp sådana mål, utan
40 mer på åtgärderna. Men vi vill gärna glädja socialdemokraterna som tycker att sådana mål är viktiga; Sverige passerar 80 % i år!

Några av de nya jobben som nu växer fram kommer inom sektorn som kallas för hushållsnära tjänster, det som Mona Sahlin, Göran Persson och Ylva Johansson
45 kallar pigjobb.

Städjobb i hemmen har naturligtvis förekommit hela tiden, men skatterna har varit så höga att denna sektor sannolikt är en av dem där det förekommit flest svartjobb. Svartjobb betyder att staten inte får skatteinkomster, men det betyder
50 ju också att de anställda inte får sociala förmåner och inga pensionspoäng.

När det blir sämre tider för målare, snickare, elektriker och andra ofta manliga hushållsnära tjänster, så brukar socialdemokratiska regeringar omedelbart införa s.k. ROT-avdrag, för att stimulera efterfrågan på dessa jobb.

55

Fundera ett ögonblick på hur en moraliserande socialdemokratisk skattepolitik har behandlat den manlige målaren och den kvinnliga städerskan. Han, som har till uppgift att måla ett fönster, får bidrag, avdrag, reduktioner och subventioner. Hon, som har som professionell uppgift att putsa samma fönster,
60 hon har inte ens fått pensionspoäng.

Till TT säger Ylva Johansson att hon ansöker om pigavdrag för att hon ”följer gällande skatteregler”. Men faktum är att det finns ingen regel som säger att man måste ansöka om avdrag, om man nu ogillar avdraget. Det är fullt tillåtet
65 att avstå från att söka avdrag. Det är också att följa reglerna. Men jag skulle ändå vilja säga till Ylva Johansson; lyssna inte på anklagelserna om hyckleri.

Stå på dig med ditt avdrag! För du bidrar just nu till jämställdhet i skattesystemet.

-”Jag känner mig totalt värdelös. Det finns ingen nytta med mitt liv.”
Så sade Samuel Sandelin, 24 år gammal i tidningen Aftonbladet i mars 2006.
Samuel berättade att han sov till klockan ett. Han spelade dataspel för att få
75 tiden att gå.

Redan som 23-åring hade Samuel förtidspensionerats. Han hade fått diagnosen
ADHD och ansågs inte kunna arbeta.

80 -”Det går inte att beskriva hur det är”, säger Samuel. ”Man är ingenting.” Detta
var våren 2006.

Nu, två år senare har Samuel en ny livssituation. Samuel gav inte upp utan gav
sig den på att han skulle tillbaka till arbetsmarknaden. Till sist fick han ett jobb
85 på ett lager.

-”Jag klarade av ett lagerjobb. Jag fixade det”, säger han med stolthet. Nu har
han lämnat förtidspensionen bakom sig.

90 Samuel Sandelin föll offer för socialdemokratisk politik. Sociala trygghetssystem
är viktiga i ett välfärdssamhälle. Men om trygghetssystemen bli alltför
omfattande skapar de utslagning i sig. Samuel kunde arbeta och ville arbeta,
men systemen dömde honom till utanförskap.

95 Det var under Mona Sahlins i regeringen som antalet förtidspensionärer i
Sverige blev fler än antalet företagare. ”Alla ska med”, skrev de på sina
valaffischer, men de lämnade fler människor bakom sig än någon annan svensk
regering har gjort. Självfallet finns det människor som måste förtidspensioneras
även i framtiden, men vi kan inte hålla på att förpassa så många människor ut i
100 utanförskap som vi har gjort hittills.

Samuel får frågan av Aftonbladet hur han ser på regeringens politik för att
minska förtidspensioneringarna. han svarar; ”De har den rätta intentionen.”
Han får frågan hur han ser på framtiden. Han svarar; ”Mycket ljusare än för två
105 år sedan. jag träffar människor, jag är någon nu.”

Vi lägger om denna politik nu. Samuel ska få jobba. Människor ska känna sig
behövda.

110

Det sociala skyddsnetet ska fånga upp de som faller, men det ska inte snärja de som kan stå av sig själva.

-”Vad ska väck? Barsebäck! Vad ska in? Sol och vind!”

115

Så lät det i demonstrationstågen för trettio år sedan. Demonstranterna fick delvis som de ville; Barsebäck är väck. Men de fick fel i det andra ledet; det blev inte sol och vind. Barsebäck ersattes av import av dansk kolkraft.

120

Växthuseffekten är sannolikt den största utmaningen som vår generation står inför; utsläppen av växthusgaser måste minska. Betingelserna för mänskligt liv på jorden kommer att förändras om vi inte vidtar kraftfulla åtgärder.

125

Samtidigt måste vi genomföra dessa förändringar på ett begåvat sätt. Att till exempel ett land eller en världsdel inför stränga regler som bara innebär att utsläppen flyttar någon annanstans är meningslöst för klimatet. Klimatet förändras över hela vår jord oavsett exakt var utsläppen skett från början.

130

Socialdemokraterna, vänsterpartiet och miljöpartiet har i den svenska klimatkommissionen reserverat sig för att utsläppen i Sverige ska reduceras med 40 % de kommande tolv åren. Under samma period vill de fortsätta nedstängningen av svensk kärnkraft.

135

Jag vill inte låta alarmistisk; men jag måste be att få påpeka att ska Sverige nästan halvera utsläppen på tolv år, och dessutom lägga ned kärnkraft, så finns det bara en tänkbar väg dit; att stänga igen den svenska basindustrin. Skogsindustri, pappersindustri, gruvor och stålindustri är det som vi brukar kalla basindustri. Den svenska basindustrin är energiintensiv, mycket elektricitet går åt för att hetta upp processerna till tusentals grader i pappersbruk och valsverk.

140

Jag har under vintern och våren besökt flera svenska basindustrier; bland annat i Oxelösund, Norrköping, Sundsvall och Karlstad. Beskeden är entydiga; energipriser på den nivå som krävs för att minska utsläppen med 40 % på tolv år klarar de inte. De måste de lägga ned och produktionen flyttar utomlands.

145

Detta är ju logiskt, för det är ju så utsläppen kan minskas drastiskt företagen inte längre finns i Sverige.

150 Det finns bara en hake. Basindustrin sysselsätter 100 000-tals människor i vårt land. Den drar in hundratals miljarder i exportintäkter varje år. Mycket av den svenska välfärden är ytterst byggt på den el-intensiva basindustrin.

155 Nu är det ju så väl att det finns en lösning på detta; det finns energikällor som kan ge mycket elektricitet till billiga priser utan utsläpp av koldioxid. Vi har en väldig tur i Sverige, för vi har rätt mycket av den energikällan. Det är bara det att den vill majoriteten i riksdagen lägga ned.

160 Det är dags att Sverige tänker om när det gäller kärnkraften. Det är dags att Sverige får en energipolitik som både dämpar växthuseffekten och samtidigt rädda jobb och välfärd!

165 Historiskt har det många gånger rätt enighet om skolpolitiken. Det skulle finnas tydliga incitament för förkovran, oavsett föräldrarnas ekonomiska förhållanden och sociala ursprung. Höga bildningsideal var viktigt. Den som var begåvad skulle få gå vidare, även om han eller hon var född i ett fattigt hem. Brist på förväntningar hemifrån skulle mötas med höga förväntningar i skolan. Klassresan skulle uppmuntras.

170 Men med 68 års vänstervåg förändrades hela perspektivet. I strävan efter jämlikhet slog den politiska pendeln över. I stället för att göra det möjligt för alla att arbeta sig till en studentexamen skulle jämlikhet uppnås genom att studentexamen avskaffades. Betygen skulle tas bort, eftersom akademikerbarn historiskt hade haft högre betyg än arbetarklassens barn.

175 Socialdemokraterna var så angelägna att undvika eliter att man ville avskaffa alla incitament till förkovran. Vad man inte såg var att utan formella meriteringssystem skapas nya eliter, de som förstår koderna och de som har rätt partibok.

180 Varje vardag går mer än en miljon elever till skolan i Sverige. Många av dem har föräldrar som själva har akademisk bakgrund och är studieinriktade. De ställer höga krav på sina barn, de pushar, läser läxor och sänder tydliga signaler till barnen att skolarbetet är viktigt och accepterar inte slarv.

185 Men det finns en annan grupp barn, där det inte finns någon därhemma som ställer krav på studieresultat. Föräldrarna kanske själva misslyckades i skolan,

eller orkar inte ha förväntningar. Ingen hemma frågar om resultatet på senaste provet, ingen kollar upp läxorna. Det riktigt stora misstaget som svensk skolpolitik har gjort är att tro att man är snäll om man har låga förväntningar på de eleverna.

Det är just denna grupp barn som är förlorarna i det socialdemokratiska skolsystemet. Det är barn som växer upp i hem utan studietraditioner, utan föräldrar som pushar på och utan en skolpolitik som pushar på.

Om man ska lära sig att hoppa höjd, så är det naturligtvis trist att riva ribban. Men vilken slutsats ska man dra om en elev river ribban? Vår slutsats är ge eleven mer träningstid och mer träningsinstruktörer. Vi ska visa att vi bryr oss, att vi engagerar oss och att vi har höga förväntningar.

Våra motståndares slutsats är att avskaffa ribban.

Men att ställa krav i skolan är inte att vara elak. Att ställa krav är att bry sig!

Men skolans uppgift är inte bara att förmedla kunskaper. Varje ny generation av ungdomar måste också vinnas för de centrala värderingar som bygger upp vår samhällsmodell; demokrati, humanism och att visa respekt och solidaritet med sina medmänniskor.

Då duger det inte att bara kunna zappa, surfa och messa. I ett tryggt liv och i ett civiliserat samhälle måste vi människor ha kulturella förankringar. En av de viktigaste uppgifterna i skoldebatten är att hävda bildningsperspektivet. Skolan finns för att överföra vårt gemensamma bildningsarv till den uppväxande generationen. Skolan är helt enkelt vår viktigaste kulturinstitution. Lärarkåren är Sveriges i särklass viktigaste kulturarbetarkår.

Robin är nu 20 år gammal. När han var 16 sökte han in på ett yrkesförberedande gymnasieprogram, hotell- och restaurangprogrammet. ”Det var för mycket skolbänk, säger Robin själv, ”det passade inte mig och var inte alls det jag ville.” Robin var skoltrött och hoppade av efter en termin.

Men när Robin var 18 år kom han in på friskolan Hantverksakademin, som erbjöd en plats som målarlärling. Fyra dagar i veckan tillsammans med en erfaren målare, och den femte dagen skulle Robin läsa några teoretiska

skolämnena.

230 I dag har Robin en anställning på en målerifirma. ”Det är skönt att ha en riktig utbildning att falla tillbaka på”, säger han. ”För mig innebar det att jag fick chansen att göra något som var på riktigt, något jag verkligen gillade.

235 Alla ungdomar vill inte bli akademiker. Alla ungdomar kan inte bli akademiker. Samhället fungerar inte om alla är akademiker. Många högskoleutbildade har svårt att få jobb, medan det är nästan omöjligt i Sverige att få tag på en hantverkare. Vi måste återigen börja uppvärdera yrkesutbildningar i vårt land.

240 Sverige inför nu riktiga lärlingsutbildningar igen – med början redan vid höstterminsstarten nu i augusti. Nästa år inför Sverige en Yrkeshögskola. Det är till för yrkesutbildningar när gymnasiet inte räcker till, men där studierna ändå inte är av akademisk karaktär.

245 Vänsterpartiets skoltalesman Rosanna Dinamarca kallar den nya yrkeshögskolan för en B-högskola. Socialdemokraterna kräver att även lärlingarna ska tvingas läsa in akademisk behörighet.

250 Men vad har egentligen vänsterblocket för syn på yrkesutbildningar? Att ställa krav i yrkesämnen – varför räknas inte det? Varför är yrkesutbildningar B-utbildningar? Hur kan de som kallar sig själva för arbetarpartier ha en sådan nedvärderande syn på yrkesskicklighet?

Det är dags för en renässans för yrkesutbildningar!

255 Om Winston Churchill skulle lämnat politiken vid 65 hade han försvunnit från scenen 1939. Vi tackar vår lyckliga stjärna att det inte blev så.

Inga-Britt Ahlenius är 69 år och en av FN:s högsta tjänstemän. I Sverige hade hon ansetts för gammal.

260 I Sverige lider vi av åldersnoja. På inget annat område har kollektivismen slagit igenom så starkt som i synen på ålder.

Varför uppskattar vi inte yrkeserfarenhet och livserfarenhet? Varför är ”föryngring” och ”förnyelse” ord som alltid är positivt värdeladdade? Ordet

”gammal” är i många kulturer synonymt med ”visdom”, medan det i Sverige är något som snarast bör bytas ut. Och denna syn slår igenom på område efter område.

270 Många lämnar dessutom sitt jobb ofrivilligt i förtid – det finns en utbredd känsla av att det ska lämnas plats för de yngre och det är främst de äldre som får gå vid omorganisationer. Man kan skratta åt Pär Nuders klantiga ordval om ”köttberget”, men i grunden bygger detta ordval på en utbredd föreställning att äldre människor är i vägen.

275

I den nya lagstiftning som Nyamko Sabuni nu drivit igenom så blir det förbjudet att diskriminera på grund av ålder. Detta är ett viktigt steg. Men i grunden så handlar det om attityder och värderingar hos oss alla, som måste förändras. Erfarenhet måste värderas högre.

280

Det är dags att även rikta fokus mot pensionärerna när vi nu genomför ekonomiska standardförbättringar för olika grupper i Sverige.

285 Till den 1 januari 2009 är vi överens i regeringen att rikta en förstärkning till de sämst ställda pensionärerna, ofta är detta äldre änkor utan ATP. Hur detta tekniskt ska lösas pågår ett arbete i regeringen om.

290 Men från folkpartiets sida menar vi att det finns skäl att gå vidare till ett andra steg för pensionärerna. Sverige bör planera för en mer generell skattesänkning också för pensionärer, någon gång under återstoden av innevarande mandatperiod.

Vi som nu är i arbetsför ålder har fått stora skattesänkningar.

Det är rimligt och rättvist, att pensionärerna, vår föräldrageneration, som har slitit ihop vårt välstånd, också får del av dessa förbättringar.

295

300 I den internationella konjunkturavmattning som nu ger avtryck också i vårt land så står Sverige väl rustat. Det beror på ett antal strukturreformer som är gjorda i Sverige. Marginalskattereformerna 1981 och 1990, EU-medlemskapet, pensionsreformen, riksbankens självständiga ställning, tidig avreglering av telemarknaden, budgetreformer med överskottsmål och utgiftstak är några av de reformer som har stärkt Sverige. Ansvarsfulla parter på arbetsmarknaden har varit en viktig förutsättning.

305 Alliansregeringen har nu dessutom gjort flera strukturreformer som är centrala för Sveriges långsiktiga konkurrenskraft. A-kasse-reformerna, sänkta inkomstskatter och avskaffad förmögenhetsskatt hör dit.

Men vi kan inte slås oss till ro och tro att vi har reformerat färdigt. Andra länder
310 förbättrar ständigt sin konkurrenskraft och det måste även vi göra. Jag har idag presenterat ett program för bättre svensk konkurrenskraft i framtiden. Dit hör fortsatta inkomstskattesänkningar för att det ska löna sig att arbeta, ett återställande av principen från 1990 års skattereform om hälften kvar, att Sverige ska ansluta sig till euron och att vi måste påbörja en sänkning av
315 bolagsskatten.

Just bolagsskatten har inte diskuterats så mycket i vårt land, men sanningen är att den har stor betydelse när stora företag skall välja i vilka länder man etablerar sig. Sverige intog nuvarande bolagsskattesats i mitten av 90-talet, och då var den
320 ganska låg i förhållande till övriga europeiska konkurrenter. Men sedan dess har nästan alla länder sänkt sina bolagsskatter och inte minst de nya östeuropeiska eu-medlemmarna, med låga skattesatser, blir allt tuffare konkurrenter. Nu har Sverige en högre bolagsskattesats än övriga västeuropa och väsentligt högre om man jämför med genomsnittet för hela Europa. Detta är en avgörande nackdel
325 för Sverige i konkurrensen om jobb och investeringar. Från folkpartiets sida menar vi att en sänkning på någonstans mellan två och fem procentenheter inom några år på ett positivt sätt skulle bidra till styrkan i svensk ekonomi, och därmed vår förmåga att genomföra angelägna välfärdsreformer.

330 Vi är helt medvetna om att opinionsläget är motigt för regeringen. Ändå är jag helt lugn inför valåret 2010.

Vi har fattat beslut som är tuffa men nödvändiga. Det nedkallar inte allas
förtjusning att fatta sådana beslut. Men vår politik har stärkt Sverige. Trots
335 stora skattesänkningar får staten in mera pengar än förut. Därför att vi har fått fler skattebetalare, fler som jobbar. områden som nu väntar på satsningar är infrastuktur, forskning, skola, förskola, psykiatrin, pensionärerna, äldreomsorgen. Och vi behöver fortsätta att stärka vårt företagsklimat.

340 Till sist handlar ett riksdagsval om att jämföra olika regeringsalternativ. Eftersom halvtid på mandatperioden nu passeras blir det dags att börja granska oppositionens alternativ lite noggrannare än hittills.

345 Det finns två saker som Mona Sahlin är rädd för;
-Det ena är att gå till val 2010 utan en politisk allians med vänsterpartiet och miljöpartiet
-Det andra är att gå till val 2010 med en politisk allians med vänsterpartiet och miljöpartiet.

350

I Norge finns den regering som Mona Sahlin vill bilda i Sverige. En rödgrön koalitionsregering. Där är vänsterpartiets ledare finansminister. Lars Ohly som finansminister. Smaka på den!

355 Mona Sahlin har ensam varit minister i över 10 år. Jämför vad vi har gjort under knappt två år med till exempel rekordminskning av arbetslösheten och en totalomläggning av utbildningspolitiken, med vad Mona Sahlin gjorde under 10 år som statsråd;

360 Under den tid Mona Sahlin var arbetsmarknadsminister så växte arbetslösheten lavinartat i Sverige.

När Mona Sahlin blev statsråd i näringsdepartementet bidrog hon till att göra det krångligare än någonsin att vara småföretagare i Sverige.

365

Sedan blev Mona Sahlin integrationsminister. Då växte arbetslöshet och segregationen bland invandrarna.

370 Sedan blev Mona Sahlin energiminister. Då ökade vi importen av dansk kolkraft. Nu erbjuder sig Mona Sahlin att ta ansvar för hela Sverige. Jag säger till svenska folket; akta er!

375 När jag var liten grabb satte min mamma upp en sparbössa på köksbordet. Den var av papper och lilafärgad. Den var utgiven av Lutherhjälpen och mamma sade att man skulle stoppa 25-öringar i den för att hjälpa svältande barn i Indien. Numera är vi imponerade av Indiens utveckling. De utexaminerar 200 000 civilingenjörer varje år. 200 000! Det var ju därför vi samlade in 25-öringarna, vi ville att de skulle få det bättre.

380 Men nu möter oss Indien men nya utmaningar. Hur ska vi klara konkurrensen från dessa länder? De satsar stenhårt på utbildning och kunskap och på att höja

resultaten.

385 Låt mig vara tydlig på en punkt; Jag vill att Sverige på 2000-talet ska vara en av världens mest framgångsrika nationer, precis som vi tidvis var under 1900-talet.

-Då måste resultaten i svensk skola höjas – inte fortsätta sjunka

-Då måste utbildning, arbete och företagande belönas, inte bestraffas

390 -Då måste vi utveckla vår energiförsörjning – inte avveckla den

-Då måste vi våga se våra äldre som en tillgång – inte som en belastning

Tack för att ni har lyssnat.

395

Taggar

2000-tal, 2008, Almedalen, Folkpartiet Liberalerna, Liberalerna, Man, Politiska tal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/jan-bjorklund-almedalstal-2008>

400

405

410

415

420